

מהדורה למורה – מפתח תשובות

חג הסיגד • תיכון – מהדורה למורה

מפתח לכל 3 המסלולים (רגיל • חנ"מ • עולים) ולכל המשחקים בחוברות התלמיד

מסלול רגיל

🕵️ בלש הטקסט

האשם/ה: מנהיגות של חזון משותף – מנהיגות של חזון משותף: הקס מוביל בזכות "הידע והאמון", משתף את כולם, ומחזיק תמונה אחת – ירושלים – "היעד המשותף". מנהיגותו נמדדת "בכמה אנשים המשיכו לקוות, דור אחר דור".

1. מה נאמר על סמכותו של הקס לגבות מסים ולהטיל עונשים, ומה ניתן להסיק? ← שלא הייתה לו סמכות כזאת – כוחו נבע מידע ומאמון (שולל: מנהיגות כוחנית)
2. המשפט הראשון שולל שני סוגי מנהיגים. מה משמעות הדבר? ← שבראש הקהילה לא עמדו בעלי הון או מפקדים (שולל: מנהיגות כלכלית)
3. מדוע חשוב שהקס תרגם לאמהרית ושהקהילה "כולה עלתה... יחד"? ← כי המנהיגות שיתפה את כולם, ולא העמידה אדם אחד במרכז להערצה (שולל: מנהיגות של כוכב יחיד)

🗝️ צופן

1. רבדים
2. תשובה
3. ברית
4. זהות
5. כיסופים

המסר: ניתוח מעולה: חג אחד – ארבעה רבדים. כשהם נפגשים, נוצר חוסן.

🗺️ תחנות – קוד: חוסן

1. ספריית הרבדים: רובד דתי ↔ צום, תשובה ובקשת סליחה • רובד מסורתי ↔ זכר לחידוש הברית • רובד קהילתי ↔ זהות ולכידות • רובד רגשי ↔ כיסופים לירושלים → ח
2. כיכר המנהיגים: סמכות הקס נשענה על אמון ותקווה, לא על כוח → ו
3. גשר המושגים: חוסן קהילתי ↔ יכולת של קהילה להתמודד ולהתאושש יחד • חזון משותף ↔ תמונת עתיד שכולם שותפים לה • לכידות ↔ קשר ושייכות בין חברי הקהילה → ס
4. מצפה ירושלים: כי הם יצרו יעד משותף שחיבר דורות סביב תקווה → ן

⏳🗂️ מיון

1. לדעתי, הסיגד הוא חג שכל החברה בישראל יכולה ללמוד ממנו.
2. זאת משום שהוא מציב במרכז ענווה, חשבון נפש וחזון משותף.
3. למשל, כיתה שעוצרת פעם בשנה כדי לבקש סליחה ולהציב מטרה משותפת – מתחזקת.
4. לכן, כדאי לציין את הסיגד גם מחוץ לקהילה.

- סיבה: משום שהקהילה חיה דורות כמיעוט • בגלל שרוב הקהל לא הבין געז • מאחר שהחג חל אחרי יום הכיפורים • עקב העלייה לישראל
- תוצאה: ולכן העלייה המשותפת להר חיזקה את הזהות • לפיכך תרגמו הקסים לאמהרית • כתוצאה מכך הוא יום של חשבון נפש • הכיסופים הפכו לתפילה מול העיר עצמה

- עובדה: הסיגד חל בכ"ט בחשון • הקסים קוראים מן האורית בגעז • היום חוגגים את הסיגד בטיילת בירושלים
- פרשנות: ההר מסמל את הר סיני • מנהיגות הקסים נמדדה בתקווה שעוררה • הכיסופים היו מקור לחוסן קהילתי

נחשו ובדקו

1. מה, לדעתכם, תגיב יו"ר המועצה, נוי? ← תציע לבנות את האירוע כמו החג עצמו: משקט אל שמחה. ההמשך: נוי מציעה מבנה כפול: "נתחיל ברגע של שקט וחשבון נפש, ורק אחר כך נשמח יחד – כמו שהחג עצמו עובר מצום לסעודה."
2. מה תציע המועצה? ← להזמין תלמידים מהקהילה לתכנן יחד, כשותפים. ההמשך: המועצה מזמינה את אביגיל ואת חבריה לצוות התכנון. "כך זה יהיה שלנו, לא עלינו," היא אומרת.
3. מה יבחרו? ← את הגג – הנקודה הגבוהה בבית הספר. ההמשך: הם בוחרים בגג: "כמו ההר – מקום גבוה, שממנו רואים רחוק." משם נראה קו האופק.
4. מה, לדעתכם, יכתבו? ← חלום משותף שהם רוצים לשמור עליו כקבוצה. ההמשך: הפתקים נתלים על קיר אחד: "שנדבר בכבוד", "שאף אחד לא יישאר לבד". אביגיל קוראת ואומרת: "זה הסיגד – חזון שמחזיק אותנו יחד."

יוצא דופן

1. ניצחון – ניצחון מופנה כלפי אחרים; השאר – עבודה פנימית של אדם מול עצמו
2. אמהרית – אמהרית היא שפה חיה ומדוברת; השאר – שפות עתיקות של כתבים ותפילה
3. נוסטלגיה – נוסטלגיה מופנית אל עבר שהיה; השאר – אל עתיד שמקווים לו
4. למרות זאת – למרות זאת מציינת ניגוד; השאר – תוצאה
5. מצעד של הפגנת כוח – בסיגד המוקד הוא ענווה ורוח; מצעד מבטא כוח ושליטה

משחקי סיום

טריוויה: 1) הטקס הדתי שימש גם כמנגנון של חוסן קהילתי • 2) תוצאה וסיבה – הכיסופים מסבירים את השימור • 3) כי שמרו על חזון ותקווה לאורך דורות • 4) הראשון מתאר משמעות דתית־מוסרית, השני משמעות חברתית • 5) הטקס חיבר בין מחויבות ערכית לבין לכידות קהילתית • 6) מסמן מסקנה וסיכום

נכון/לא נכון: 1) נכון • 2) לא נכון • 3) נכון • 4) לא נכון • 5) נכון • 6) לא נכון • 7) נכון • 8) לא נכון • 9) נכון • 10) לא נכון

מחסן מילים: (1) אולם • (2) למרות • (3) הגורם • (4) בזכות • (5) לפיכך • (6) בדומה

בלש הניסוח: נשא → נשאו • שלושה שעות → שלוש שעות • ולכן → אולם • אך → לכן • הבית מקדש → בית המקדש

מסלול חנ"מ

🕵️ בלש הטקסט

האשם/ה: חזון משותף – "חזון משותף" 🖼️. כולם עומדים יחד, מביטים לאותו כיוון – "בתקווה משותפת".

1. מה כתוב מתחת לציור? ← "לא בכוח. בתקווה משותפת" (שולל: ניצחון בכוח)
2. איך עומדים האנשים על ההר? ← יחד, ומסתכלים לאותו כיוון (שולל: כל אחד לבד)

🗝️ צופן

1. אמון
2. חזון
3. חוסן

המסר: ✨ אמון + חזון = חוסן. כל הכבוד!

🗺️ תחנות – קוד: אמון

1. תחילת הדרך: על אמון 🤝 → א
2. אמצע העלייה: יעצור ויזכיר את החזון 🖼️ → מ
3. הפסגה: את האורית 📜 → ו
4. המבט צפונה: ירושלים ❤️ → ן

⏳🗂️ מיון

1. טענה: הסיגד מלמד על מנהיגות.
2. נימוק: הקסים מובילים באמון.
3. דוגמה: הם עוצרים ומעודדים את העייפים.
4. סיכום: מנהיג טוב בונה חוסן.

- מחזק 💪: חזון משותף 🖼️ • הקשבה 👂 • אמון 🤝
- מחליש 🕸️: כל אחד לעצמו 🧍 • צעקות 📢 • ויתור על החלום 😞

🔮 נחשו ובדקו

1. מה יעשה הקס? ← יעצור, יקשיב ויזכיר את החזון 🖼️. ההמשך: הקס עוצר. הוא מקשיב. הוא אומר: "אנחנו עולים יחד." כולם ממשיכים.
2. מה יעשה הקס? ← יתרגם לאמהרית 🗣️. ההמשך: הקס מתרגם לאמהרית. עכשיו כולם מבינים ושותפים.

3. מה קרה לחלום? ← החלום התגשם – והחג נשמר. ההמשך: החלום התגשם. ועדיין חוגגים, מתפללים וזוכרים יחד.

יוצא דופן

1. ⚔️ איום – איום מפחיד ולא מחבר
2. 🎆 זיקוקים – זיקוקים לא שייכים לסיגד המסורתי
3. 🛋️ ספה – ספה בבית; השאר קשורים לסיגד

משחקי סיום

טריוויה: 1) על ידע ואמון 🧠 • 2) חיבר בין אנשים 🤝 • 3) מסכם ומסיק 📌 • 4) כשמבינים, מרגישים שייכים 💡

נכון/לא נכון: 1) נכון • 2) לא נכון • 3) נכון • 4) לא נכון • 5) נכון • 6) לא נכון

מחסן מילים: (1) וגם • (2) כי • (3) לכן

בלש הניסוח: הוביל → הובילו • לכן → אבל • שלושה שעות → שלוש שעות

מסלול עולים חדשים

🕵️ בלש הטקסט

האשם/ה: אנה – אנה! היא "הגיעה מוקדם, ועלתה ישר לטיילת". התמונה צולמה בשמונה בבוקר, מלמעלה.

1. מתי צילמו את התמונה, ומי עוד לא היה שם? ← בשמונה בבוקר – רות עוד לא הגיעה (שולל: רות)
2. למה תומאס לא יכול לצלם? ← כי אין לו טלפון (שולל: תומאס)
3. איפה היה ויקטור בבוקר? ← למטה ברחוב, ליד האוטובוסים (שולל: ויקטור)

🗝️ צופן

1. מנהיגות
2. סמכו
3. מוסר
4. חזון

המסר: מצוין! מנהיג טוב מוביל באמון ובחזון.

🗺️ תחנות – קוד: תקוות

1. התחנה המרכזית: מנהיגות ↔ להוביל אנשים • מוסר ↔ איך להתנהג נכון • חזון ↔ תמונה של עתיד טוב → ת
2. הרחוב: כי אנשים סמכו עליהם → ק
3. הגן: אנה ↔ צילמה מהטיילת • ויקטור ↔ עזר לנהג • רות ↔ הגיעה בצהריים • תומאס ↔ הטלפון שלו נשבר → ו
4. המדרגות: לאמהרית → ו
5. הטיילת: על מוסר ועל אחדות → ת

⏳🗂️ מיון

1. אנה קמה מוקדם
2. אנה נוסעת לירושלים
3. אנה עולה לטיילת
4. אנה מצלמת את העיר העתיקה

- כן – מנהיג של חזון: מקשיב לכולם • מזכיר את המטרה המשותפת • מסביר בשפה שכולם מבינים
- לא – זה לא מנהיג של חזון: מאיים בעונש • דואג רק לעצמו • משתמש בכוח

- שם עצם: חזון • מוסר • טיילת
- פועל: סמכו • תרגמו • צילמה

נחשו ובדקו

1. מה האישה מרגישה? ← התרגשות וגעגועים. ההמשך: האישה אומרת: "באתיופיה רק חלמנו על המקום הזה." יש דמעות בעיניים שלה.
2. מה האישה תענה? ← כי ההר מזכיר את הר סיני. ההמשך: האישה מסבירה: "ההר מזכיר את הר סיני. ומלמעלה רואים רחוק."
3. מה האישה תגיד? ← "געגועים הם חלק מהדרך. הם נותנים כוח". ההמשך: האישה מחייכת: "געגועים הם חלק מהדרך. הם נותנים כוח לבנות בית חדש."

יוצא דופן

1. צבא – צבא זה כוח; השאר – הדרך של הקסים
2. ירושלים – ירושלים עיר; השאר שפות
3. טלפון – טלפון הוא שם עצם; השאר פעלים
4. שכחה – שכחה = לא זוכרים; השאר שומרים את ירושלים בלב

משחקי סיום

טריוויה: 1) הקסים שיתפו את כולם • 2) תוצאה של התרגום • 3) מסמנת מסקנה • 4) שניהם מסבירים מה חיזק את הקהילה • 5) הוא דואג שכולם יבינו

נכון/לא נכון: 1) נכון • 2) לא נכון • 3) נכון • 4) לא נכון • 5) נכון • 6) לא נכון • 7) נכון • 8) לא נכון

מחסן מילים: (1) וגם • (2) כי • (3) אבל • (4) לכן

בלש הניסוח: קרא → קראו • אבל → כי • לכן → אבל

לוודא

- מועד: כ"ט בחשון, 50 יום אחרי יום הכיפורים – לבדוק את התאריך הלועזי השנה.
- הקשר לחידוש הברית בימי עזרא ונחמיה מוצג כמסורת – לוודא ניסוח.
- סמכות הקסים: הטקסט מתאר מנהיגות רוחנית ללא כוח כפייה – תיאור כללי, לוודא שאין בו הכללה.
- "החג נעשה חלק מלוח השנה הישראלי" / חג של כל מדינת ישראל – לוודא ניסוח.
- האורית: כתבי הקודש של הקהילה בגעז – לוודא ניסוח.
- תרגומי המילון (אנגלית, רוסית, ערבית) – בדיקת דוברים.
- תאריך הסיגד בתשפ"ז: כ"ט בחשון = 9.11.2026 (חישוב) – לוודא.
- הסיגד כחג רשמי בישראל (נקבע בחוק, 2008) – לוודא.
- אופן בחירת הקסים (ידע ואורח חיים, לא ירושה בלבד) – לוודא נוסח.
- משך הצום ביום החג – לוודא.
- האורית: כתבי הקודש בגעז, הכוללים את התורה וספרים נוספים – לוודא נוסח.